

PFU-SAK NR. 085/12

KLAGER: Peder Jensen
ADRESSE:
TELEFON:
PUBLIKASJON: NRK (nett)
PUBLISERINGSDATO: 23.12.2011
STOFFOMRÅDE: Terror
GENRE: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Tilsvaresrett
REGISTRERT: 14.03.2012
BEHANDLET I SEKR.: 14.03.2012
BEHANDLES I PFU: 24.05.2012
FERDIGBEHANDLET: 24.05.2012
BEHANDLINGSTID: 70 dager
KLAGEGRUPPE: Privatperson
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
RETTSBEHANDLING:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

NRK bragte fredag 23. desember 2011 en nettartikkel med tittelen: «"Fjordman" til Breivik: Ikke snakk om meg som person offentlig». Artikkelen er illustrert med bilde av en e-post sendt fra Breivik til «Fjordman». I ingressen står det:

«I avhør av Peder Jensen, også kjent som bloggeren "Fjordman", kommer det frem at det har vært e-post-kontakt mellom ham og Anders Behring Breivik.»

Og videre:

«NRK kjenner innholdet i en del av avhørene i saken, og i flere e-poster fra 2009 og 2010 kommer det frem at Breivik ønsket kontakt med bloggeren.»

Artikkelen gjengir blant annet Breiviks «tips» til Fjordman om å benytte seg av mulighetene Facebook gir. Videre står det:

«"Jeg vil for øvrig sette pris på om du sier minst mulig om meg som person offentlig", svarer Jensen i desember 2009. Men Breivik fortsetter å sende bloggeren e-poster der han holder han oppdatert på hva han holder på med. (...) I e-postene forteller Breivik blant annet at han skriver på en bok, og at han aktivt ønsker å samle det han kaller "kulturkonservative intellektuelle" for å "lage handlingsplaner". (...) [I] korrespondansen er det tydelig at det er Breivik som er den aktive, og han skriver lange, utfyllende e-poster til Jensen. Bomber og våpen blir aldri nevnt. – Breivik ønsket å møte meg, men jeg oppfattet han som uinteressant, forteller Jensen (...). – Da jeg leste e-postene, tenkte jeg "bla, bla,

bla". Dette er tåkeprat fra en med litt for stort ego, forteller Jensen, som avviser at han har hatt direkte kontakt med den terrorsiktede. – Jeg har ikke snakket med ham på telefon. Jeg har heller ikke møtt eller chattet direkte med ham (...), sier Jensen i avhør.»

I artikkelen går det frem at Breivik trodde Jensen bodde i Trondheim, en feilaktig opplysning Jensen mener viser at de ikke kjente hverandre.

KLAGEN:

Klager er Peder Jensen, som reagerer på manglende anledning til tilsvaer. Han skriver:

«Jeg kontaktet Aanensen [journalisten; sekr. anm.] allerede den 24. desember med anmodning om tilsvaer.»

Klager skriver at han fortsatte å be om tilsvaer «flere uker inn i 2012», uten at dette ble tatt til følge av NRK. Videre skriver klager at han ikke kan se å ha mottatt en e-post journalisten hevder å ha sendt ham i forkant av publiseringen. Klager påpeker at dette kan skyldes at den har blitt luket ut som søppelpost, ettersom klager ikke tidligere har korrespondert med vedkommende journalist. Klager skriver videre at han tok saken opp med noen «høyere opp i organisasjonen», og at han fikk gjennomslag for en mindre korreksjon av innholdet i teksten, men at han også fra nyhetsredaktør Stein Bjøntegård fikk beskjed om at «det ikke er behov for ytterligere korreksjon eller tilsvaer».

Videre står det i klagen:

«Jeg vet at jeg er blitt en kontroversiell person etter Breivik-saken, men jeg er stadig en vanlig norsk borger som hittil aldri er blitt siktet for å ha begått en kriminell handling. Jeg har dessuten ikke sendt en eneste klage til PFU inntil nå. Hovedgrunnen til dette er at jeg er tilhenger av ytringsfrihet og derfor mener at det skal være en høy terskel for hva man har lov til å si, også om meg, selvsagt innenfor rammene satt av injurielovgivningen. Til gjengjeld har jeg stått ganske hardt på min tilsvaersrett i ulike massemedier, noe jeg mener bare er rett og rimelig. I dette tilfellet har jeg derimot hverken fått samtidig imøtegåelse eller påfølgende tilsvaer fra NRK. Dette utgjør etter mitt syn et soleklart brudd på Vær Varsom-plakaten, både på dens intensjon og dens bokstav. Å begrunne dette avslaget med at jeg tidligere har gitt uttalelser til samme kanal som imidlertid ikke omhandlet denne konkrete saken om min politiforklaring er lite overbevisende og ikke akseptabelt rent etisk sett.»

Avslutningsvis står det:

«Jeg mener det er høyst rimelig at man får tilsvaer i en sak der NRK kommer med en ubalansert fremstilling av et konfidensielt dokument i en svært alvorlig drapssak.»

TILSVARSRUNDEN:

NRK viser til e-postkorrespondanse med klager om saken, der han blant annet har reagert på at det sto at han hadde «tett e-post-kontakt» med Anders Behring Breivik. Dette har redaksjonen svart at er et definisjonsspørsmål, men ordet «tett» ble fjernet i artikkelen etter klagers henvendelse, og nyhetsredaktøren beklaget bruken overfor klager. Klager repliserte

at han ikke var interessert i noen beklagelse per e-post, men at «jeg skal ha en offentlig korreksjon i den opprinnelige artikkelen og jeg skal ha tilsvaer». NRK skriver:

«NRK mener at vi med dette har etterkommet hele Jensens opprinnelige krav om "korreksjon av feilaktig artikkel samt beklagelse".»

NRK viser til at senere henvendelser fra klager har vært vanskelige å tolke, og at de derfor ikke har svart ham. Videre står det i tilsvaret:

«NRK kan ikke se at den påklagede artikkel inneholder noen form for beskyldning eller angrep mot klager. Klager har heller ikke påpekt hva han eventuelt mener er beskyldninger/angrep (...). At saken er hentet fra et konfidensielt dokument er ikke et presseetisk problem. (...) Slik NRK ser det, har det betydelig allmenn interesse å belyse den kontakt Breivik har hatt og søkte med radikale personer som Fjordman. Videre inneholder nærmest hvert eneste avsnitt i artikkelen en tydeliggjøring av at kontakten var svært ensidig (...). Det er således vanskelig å forstå at artikkelen er ubalansert i forhold til klager.»

Klageren skriver at han mener det er positivt at artikkelen ble rettet etter hans henvendelse, men fastholder at han burde fått anledning til tilsvaer:

«Jeg mener man bør ha dette uansett og ikke skulle behøve å spørre om slikt. Jeg vil også legge til i betydelig skjerpende retning at dette dreier seg om (...) det verste masse mord i moderne nordisk historie. Det er en meget tung belastning for alle som blir trukket inn i dette mot sin vilje. Jeg synes at spesielt en offentlig kringkaster som NRK bør ha en svært god grunn for å ikke la folk få svare for seg når de blir trukket inn i noe slikt.»

NRK viser til e-post sendt klager før publisering av artikkelen, med spørsmål rundt hans kontakt med Breivik. NRK skriver at «det var journalistisk interessant for NRK å få klagers kommentarer på de punktene som er nevnt i e-posten. Men artikkelen – slik den ble utformet – ble som nevnt ikke ansett for å utløse tilsvaersrett».